

Grönområdesstrategi 2027-2033

Utkast 21.10.2026

Loviisa Lovisa

Innehåll

- **Inledning**
- **Arbetets innehåll och mål**
- **Växelverkan**
- **Grönområdenas betydelse**
- **Nuläge och värden i Lovisas grönstruktur**
  - Marktäcke
  - Historisk markanvändning
  - Grönområdenas historia
  - Kulturhistoriska och landskapsmässiga värden
  - Ekologiska, geologiska och övriga naturvärden
  - Ekosystemtjänster och biologisk mångfald
  - Befintliga anlagda och välskötta grönområden
  - Nuvarande rekreationstjänster
- **Utveckling av Lovisas grönområden**
  - Teman för utvecklingen av Lovisas grönområden
  - Mål för utvecklingen av Lovisas grönområden
  - Målbild för Lovisas grönområdeshelhet
  - Prioriteringsordning för utveckling av natur- och kulturvärden i grönområdena
- **Projektförslag**
  - Skötsel av grönområden med nuvarande resurser
  - Strukturellt underhåll
  - Sammanställningar av projektförslag
- **Behov av forsatta utredningar och planering**
- **Källor**

INLEDNING

Syftet med Lovisa stads grönområdesstrategi är att skapa en helhetsbild av de anlagda och/eller välskötta grönområdena i Lovisa stad, fastställa mål för deras utveckling samt utarbeta en plan för de åtgärder som behövs.

Målet är att styra skötseln av grönområden, underhållet av konstruktioner i grönområden samt planerings- och projektförslag för att utveckla helheten i Lovisa under de kommande åtta åren. Målet är också att genom underhåll och byggande förbättra byarnas landskapsbild, rekreationsanvändning och attraktivitet.

Grönområdesstrategin är en fortsättning Lovisa stads skogsstrategi (2025), som på en allmän nivå styr användningen och skötseln av de skogsområden som ägs av staden. Den grönområdesstrategi som nu utarbetas omfattar stadens anlagda och/eller välskötta grönområden eller jämförbara grönhelheter och ger dessutom mer detaljerad vägledning för utvecklingen av rekreationsanvändningen i natur- och skogsområden.

Granskningen av grönområdesnätverket omfattar hela Lovisaområdet, och när det gäller ekologiska nätverk betraktas helheten på ett övergripande sätt oberoende av markägoförhållandena. Grönområdesstrategins teman behandlar grönområdenas rekreationsanvändning, friluftsvägnät, biologisk mångfald, kulturhistoriska och landskapsmässiga värden, närheten till vattenområden samt anpassning till klimatförändringen.

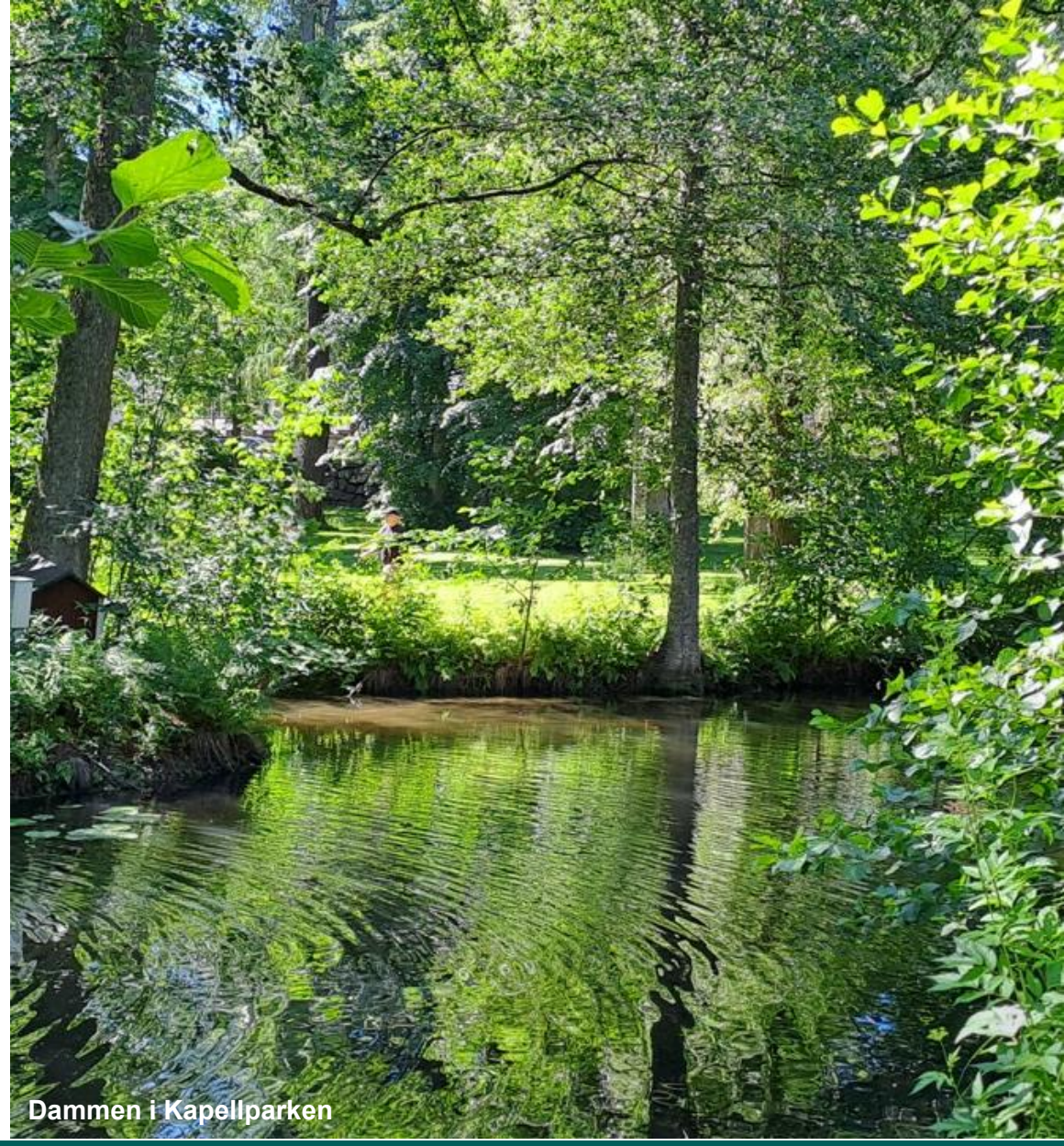
Horténska parken

ARBETETS INNEHÅLL OCH MÅL

I grönområdesstrategin skapas en helhetsbild av nuläget för grönområden och fastställs långsiktiga mål samt en handlingsplan för planering, byggande och underhåll för de grönområden som ägs av Lovisa stad. Målet med grönområdesprogrammet är att utarbeta principer för åtgärder som stöd för beslutsfattandet samt för att underlätta prioriteringen av resurser och tidsplaneringen av åtgärder.

Grönområdesstrategins mål och åtgärder har indelats i sju teman, genom vilka användningen och utvecklingen av grönområdena granskas ur både människans och naturens perspektiv. Syftet är att lyfta fram grönområdenas mångsidiga nyttor, värden och betydelse för såväl människor som andra arter, både för individer och för stadsstrukturen i ett bredare perspektiv.

De grönområden som omfattas av strategin är exempelvis parker, grönremsor längs gator och vägar, allmänna havs- och åstränder samt kulturlandskap och kulturmiljöer. Även om grönområdesstrategin fokuserar sig på områden som ägs av staden, kan de mål och åtgärdsprinciper som presenteras också tillämpas på privata fastighetsägare behov när det gäller att främja den biologiska mångfalden, anpassa sig till klimatförändringen och värna kulturarvet.

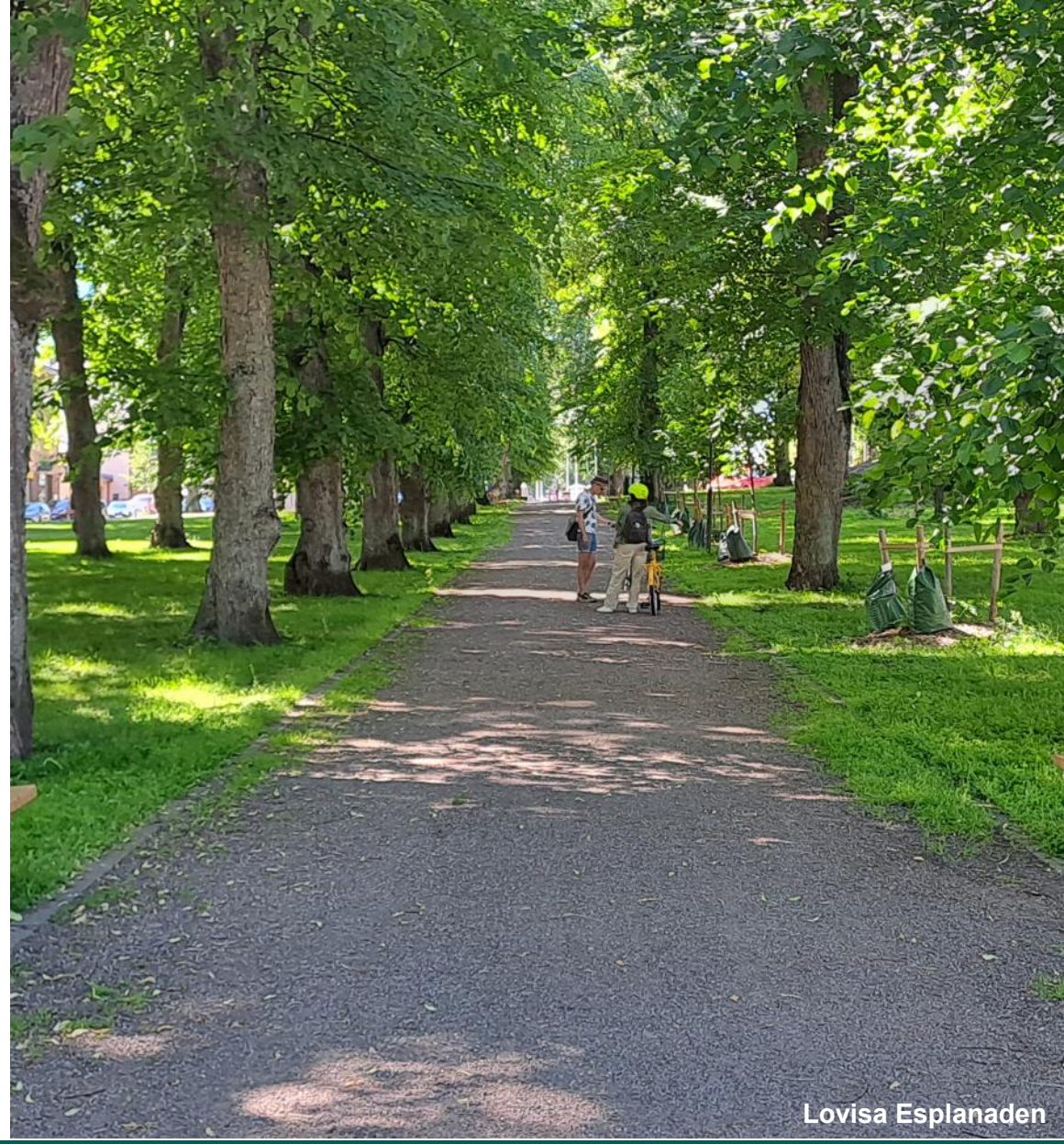
Dammen i Kapellparken

VÄXELVERKAN

Som en del av arbetet med grönområdesstrategin genomfördes en enkät riktad till invånarna i Lovisa samt en separat enkät för sakkunniga inom Lovisa stad. Syftet med enkäterna var att samla in utgångsuppgifter om grönområdenas nuläge, kartlägga värden kopplade till grönområdena samt samla in önskemål om utvecklingen av grönområdena och deras tjänster.

Den allmänna enkäten fick sammanlagt 171 svar. Av dessa besvarade 92 personer hela enkäten medan 79 personer besvarade en del av frågorna. Fyra svar inkom på expertenkäten. Utifrån enkäterna värdesätts grönområdena särskilt för sin natur, sina landskap och sin lugna miljö. Områdena används på många olika sätt, där särskilt friluftsliv, vistelse och motion är populära användningsformer. Utvecklingsbehov lyftes framför allt fram gällande säkerheten på leder och rutter, tjänsterna samt utsikterna vid strandområden. När det gäller framtiden väckte särskilt den biologiska mångfalden och anpassningen till klimatförändringen frågor och funderingar. En kontrollerad naturlighet i stadsmiljön lyftes fram både som ett utvecklingsmål och som en källa till oro för en ovårdad miljö.

Utkastet till grönområdesstrategin var framlagt för påseende i oktober 2026. Detta avsnitt kompletteras efter att utställningstiden avslutats och inkomna synpunkter har behandlats.

Lovisa Esplanaden

GRÖNOMRÅDENAS BETYDELSE

Grönområden utgör en viktig del av människors livsmiljö både i staden och utanför den. De ger många nyttor för samhällsstrukturen, människors välbefinnande och den biologiska mångfalden.

Grönområden är en central del av en trivsam stadsmiljö. De bidrar till att strukturera stadsrummet, skapa attraktiva färdvägar och erbjuda behagliga vistelsemiljöer genom bland annat skugga och bättre luftkvalitet. Därigenom främjas människors välbefinnande. Många grönområden fungerar också som mötesplatser och landmärken samt bevarar kulturhistoriska värden. Gröna stadskärnor och bostadsområden upplevs ofta som mer trivsamma än miljöer utan vegetation. Grönområden och rekreationstjänster av hög kvalitet stärker även områdenas livskraft och attraktivitet. Jordbrukskulturen upprätthåller samtidigt ett landskapsmässigt och kulturhistoriskt värdefullt grönområde och möjliggör livsviktig livsmedelsproduktion.

Grönområden bör ses som en viktig del av stadens infrastruktur. Genom ekosystemtjänsterna producerar de många nyttor för människor och natur. Även enskilda grönområden kan ha stor lokal betydelse, vilket gör god tillgänglighet viktig. En etablerad princip för tillgången till grönområden är 3–30–300-regeln: Från varje bostad bör man kunna se tre träd, trädkronstäckningen i bostadsområdet bör vara minst 30 procent och avståndet till närmaste rekreationsområde högst 300 meter. Utöver den lokala nivån är det viktigt att betrakta grönområden som större helheter och som en del av regionala grönnätverk.

Karlskronabulevarden

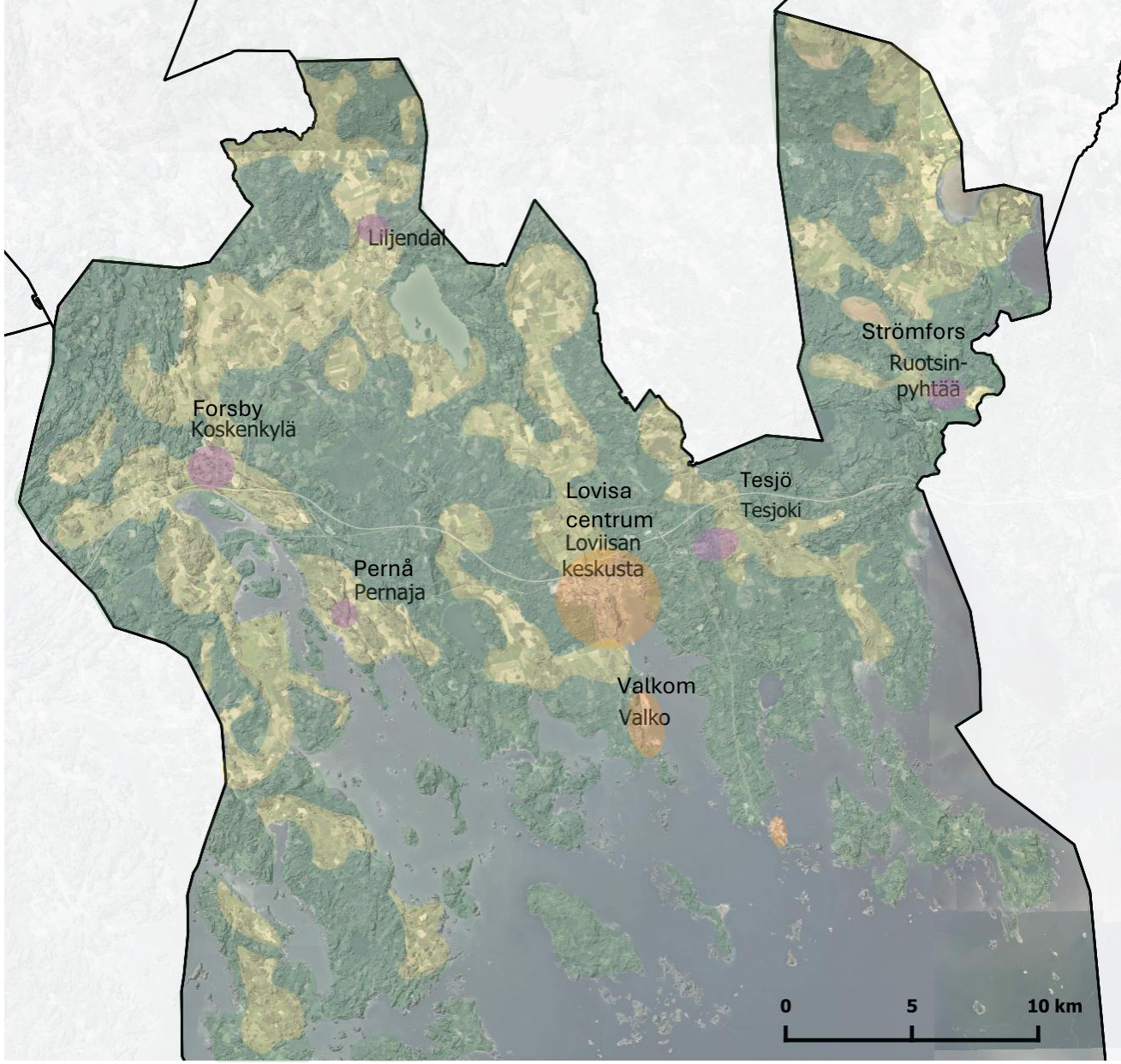
NULÄGE OCH VÄRDEN INOM GRÖNSTRUKTUR

Grönområden omfattar alla vegetationsområden, inklusive naturområden, jord- och skogsbruksområden, anlagda och välskötta grönområden samt vegetationsområden som spontant uppkommit i den bebyggda miljön.

Nuläget för Lovisas grönstruktur kan delas in i fyra typer:

1. **Gröna stadsmiljöer i centrum med stark mänsklig påverkan**
2. **Kulturlandskap i bycentra**
3. **Jordbruk och åkerodling**
4. **Skogar, inklusive skogsklädda öar**

Centrala Lovisa är ett relativt tättbebyggt och förhållandevis litet område på den nordvästra stranden av Lovisavikens innersta del. Stadsstrukturen omfattar flera anlagda parkområden, grönskande gatumiljöer och kulturlandskap. Bebyggelsen i Nedre stan består huvudsakligen av låga småhus med trädgårdar, och i den norra delen av centrum finns flera grönområden av varierande storlek mellan byggnaderna. Stadsbilden i centrum präglas därför i hög grad av grönskan. Utanför centrum domineras landskapet av jordbrukspräglade kulturmiljöer där åkrar och skogsområden växlar. Längs kusten skapar den småskaliga strandlinjen och öarna av varierande storlek ett mosaikliknande skärgårdslandskap. Byacentra är belägna på historiska bosättningsplatser och omges i huvudsak av åkermark. Ett undantag är Strömfors, där skogsområden omger det gamla bruket, med endast mindre ängsområden som avbrott.

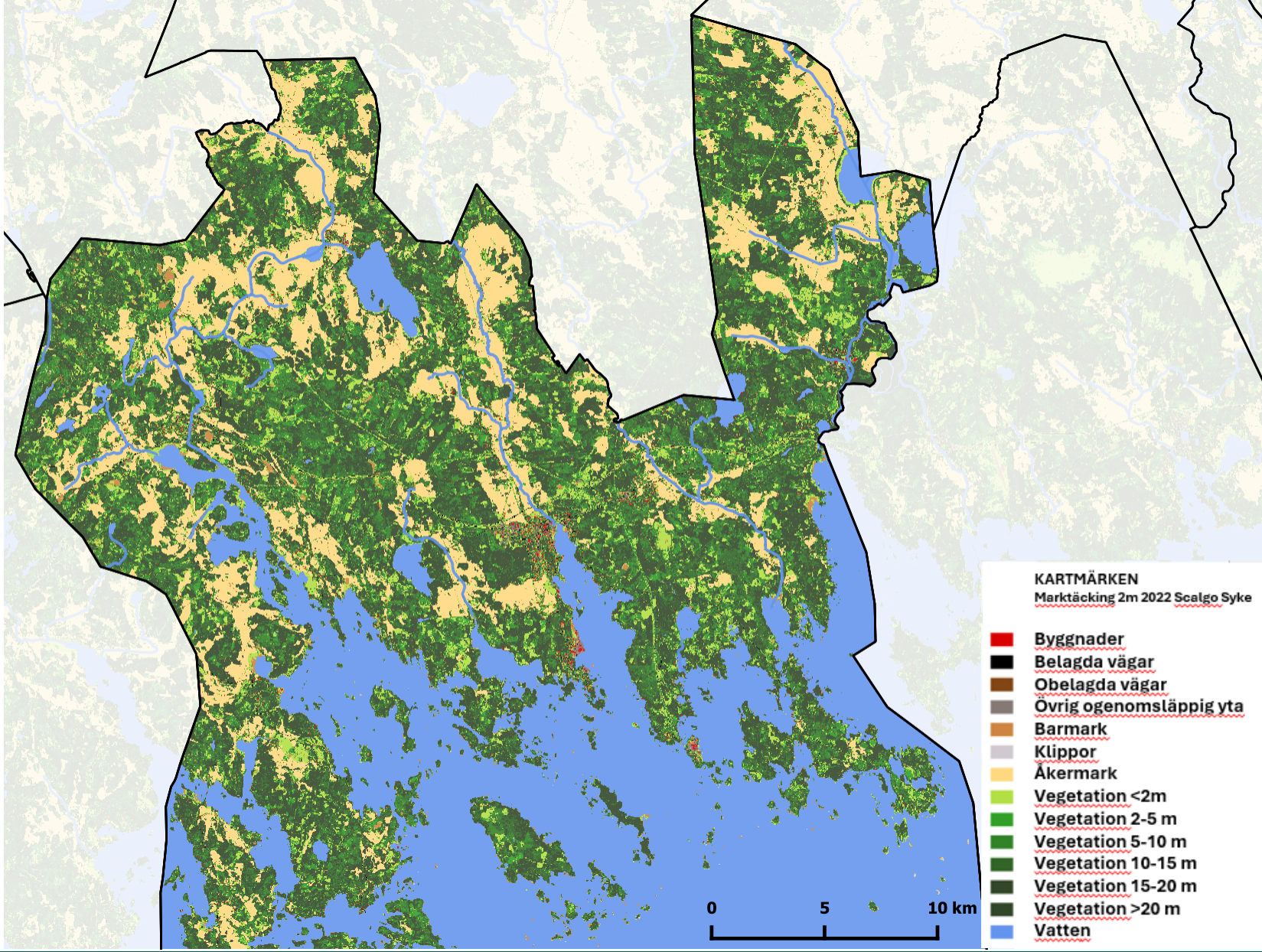

Marktäcke

Lovisas marktäcke utgörs främst av en mosaik av jordbruksmark och trädbevuxna områden. Åkrarna är belägna på låglänta områden, medan skogarna främst återfinns på höjdryggarna mellan dem. Det skogklädda nätverket sträcker sig över hela stadens område. Lovisa centrum och det öppna odlingslandskapet i Lovisaåns dalgång norr om centrum bildar ett avbrott i det i övrigt relativt väl sammanhängande nätverket av trädbevuxna områden.

Lovisa centrum, Valkom och Hästholmen framträder tydligt som mer tättbebyggda områden. Byacentra framträder som småskaliga koncentrationer av bebyggelse, åkermark och trädbevuxna områden, men utgör till största delen en integrerad del av det sammanhängande kulturlandskapet. Riksväg 7 korsar Lovisa i öst-västlig riktning och framträder i marktäckedata som ett område med vägbeläggning och låg vegetation.

Lovisa ligger vid havet och har en lång strandlinje tack vare tre smala vikar. Utanför kusten finns flera öar av varierande storlek, vars marktäcke huvudsakligen består av skog. På fastlandet finns sjöar och vattendrag av varierande storlek, omgivna av både åkermark och trädbevuxna områden. Genom Lovisa rinner tre åar: Lovisa ån, Forsby å och Tessjö ån. Vid Lovisas östra gräns ligger dessutom en gren av Kymmene älv, som utgör landskapsgräns mellan Nyland och Kymmenedalen.

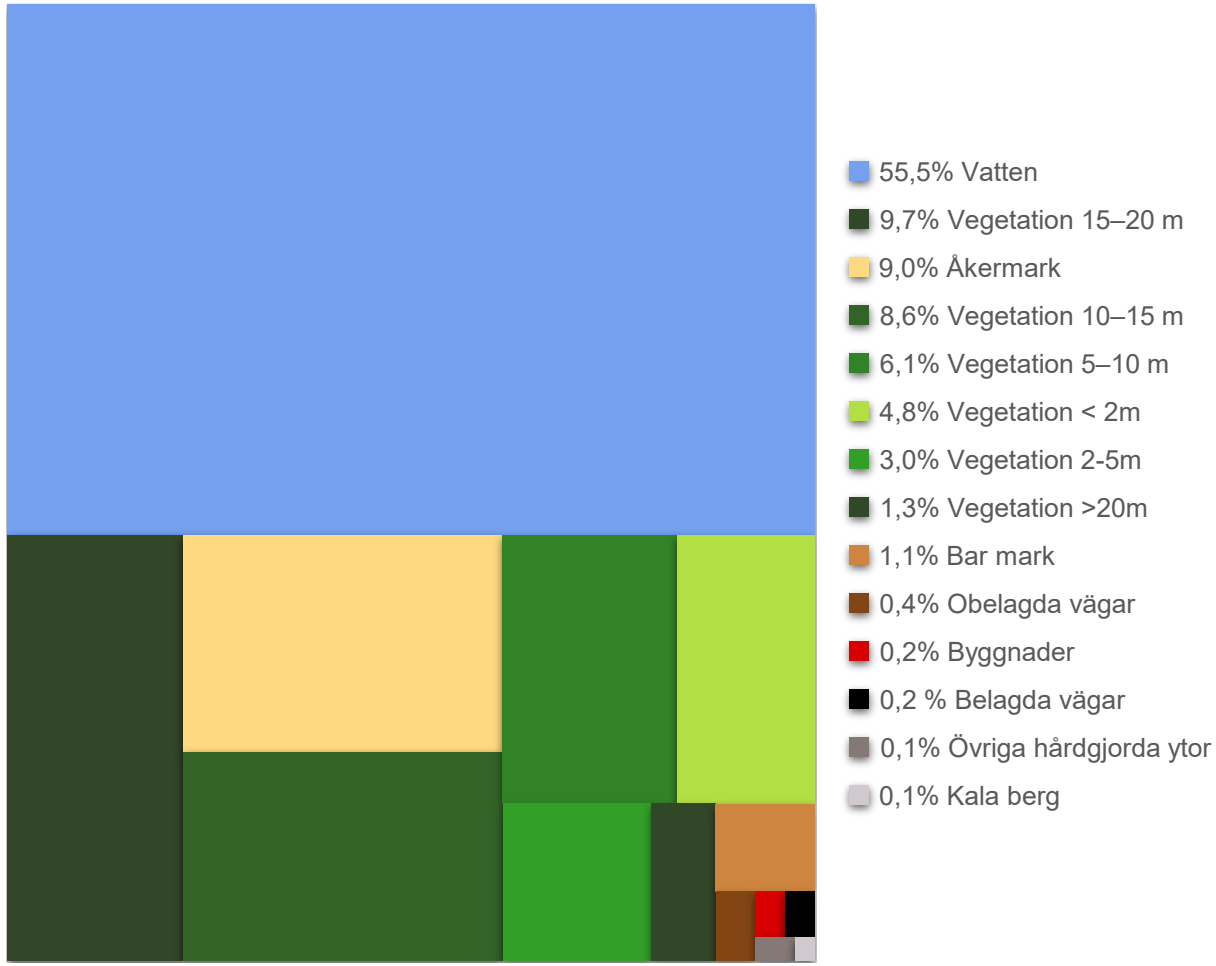

Marktäckets arealer

Marktäcke	Areal
Byggnader	3 km^2
Belagda vägar	3 km^2
Obelagda vägar	6 km^2
Övriga ogenomsläppliga ytor	2 km^2
Bar mark	19 km^2
Berghäll	1 km^2
Åkermark	151 km^2
Vatten	931 km^2

Marktäcke	Areal
Vegetation < 2m	80 km^2
Vegetation 2-5m	51 km^2
Vegetation 5-10m	102 km^2
Vegetation 10-15m	145 km^2
Vegetation 15-20m	162 km^2
Vegetation >20m	22 km^2

Lovisas marktäckes relativa andelar

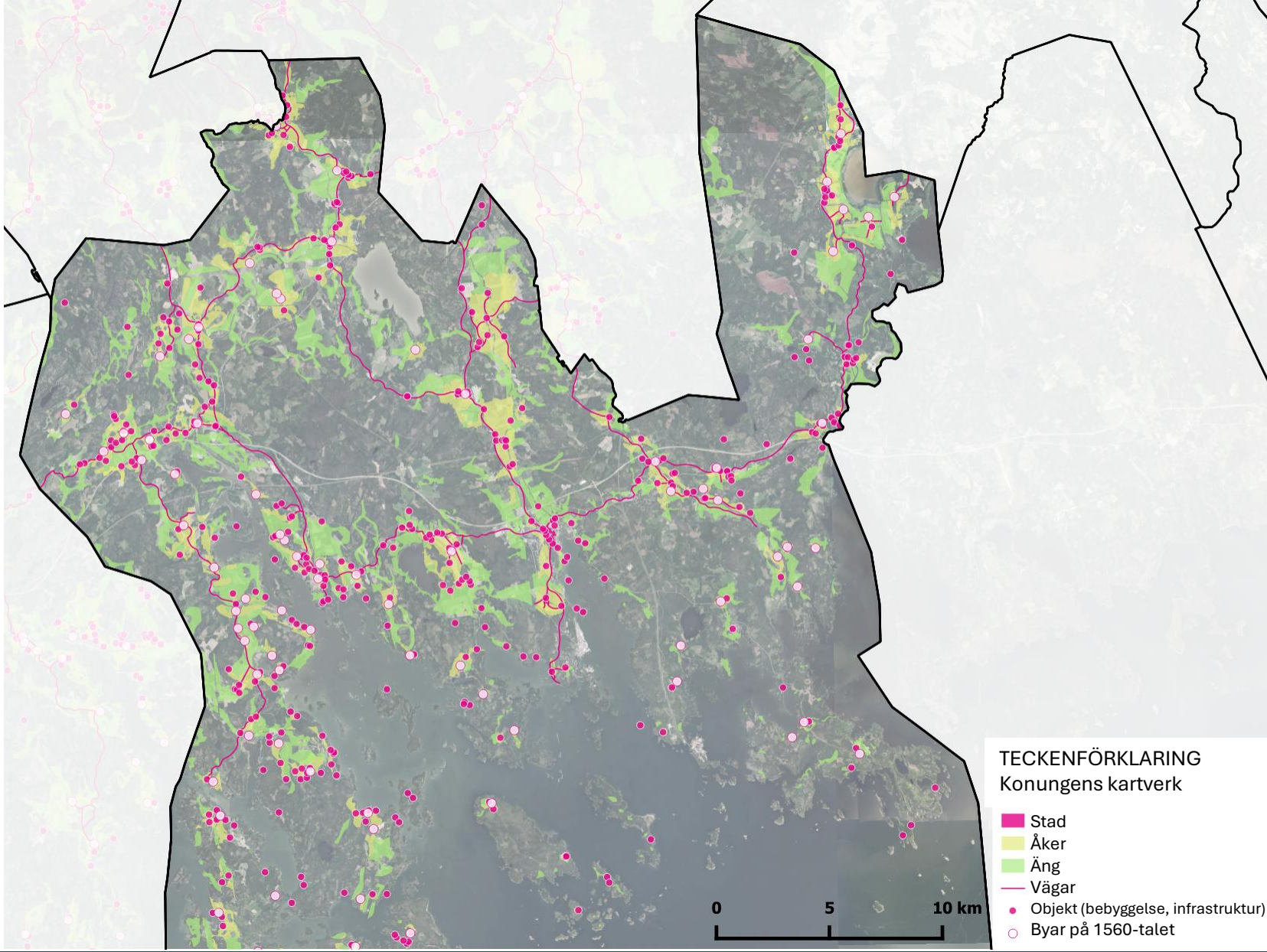
Historisk markanvändning

Den nuvarande bebyggelsen i Lovisa är koncentrerad till historiska bosättningsplatser, varav många har varit i bruk i flera århundraden.

Även de historiska lägena för odlings- och betesmarker har till stor del bevarats, men en del tidigare ängs- och betesområden har i dag vuxit igen med skog. Den historiska färdleden Kungsvägen löper genom Lovisa. Förbindelsen är fortfarande farbar, och de gamla vägarna sammanbinder fortfarande lovisas med varandra.

I Lovisaområdet finns flera områden som klassificeras som byggda kulturmiljöer av riksintresse (RKY), bland annat stadskärnan, flera herrgårdar, byar, fästningar och bruksområden. Sammanlagt finns det 20 sådana objekt.

På kartan intill presenteras uppgifter ur Konungens kartverk, som sammanställdes vid övergången mellan 1700- och 1800-talet, ovanpå ett nutida flygfoto.

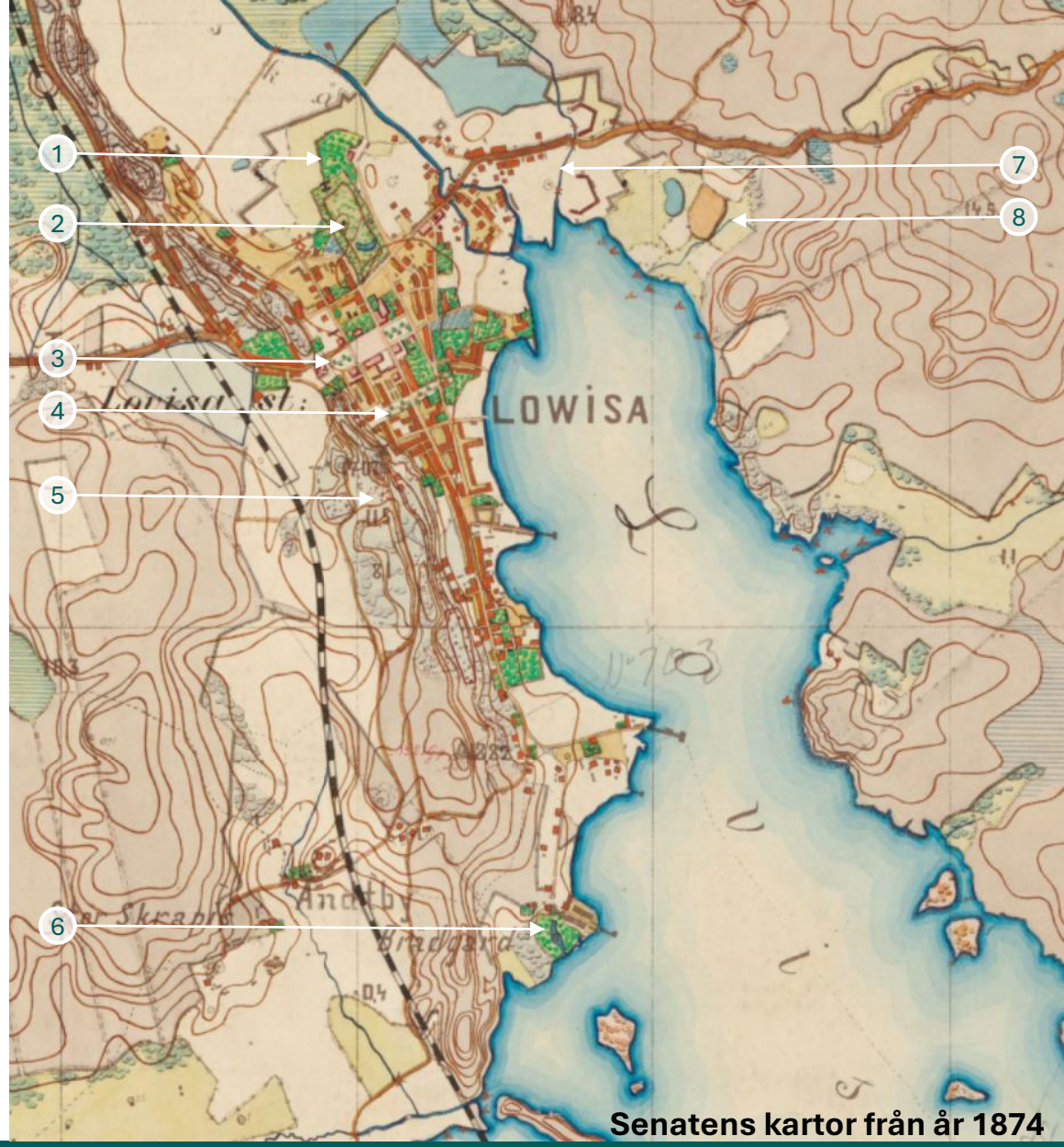

Kulturhistoriska och landskapsmässiga värden

Många av de anlagda grönområdena i centrala Lovisa har en lång historia som en del av stadsstrukturen. De anlagda grönområdena har i första hand tjänat rekreationsändamål och fungerat som trädgårdskonstnärliga inslag i stadsbilden. De historiska grönområdena har förändrats under årens lopp, men de ursprungliga strukturerna och de viktigaste karaktärsdragen kan fortfarande tydligt urskiljas på många platser.

På Senatkartan (1874) har följande områden markerats som grönområden och utgör även i dag grönområden:

1. Kommendantsparken
2. Generals Hagen → Kapellparken
3. Lovisa Esplanaden
4. Karlskronabulevarden
5. Kvarnåsen var till största delen kal och tilläts växa igen med skog först från början av 1900-talet.
6. På parkområdet vid badanstalten i Tulludden finns i dag en campingplats.
7. Lovisaåns delta och Garnisonsområdet, som i dag är grönområden, visas på kartan som strandängar.
8. På platsen för det nuvarande grönområdet i Kronoparken fanns tidigare gårdsmiljö och åkermark.

Senatens kartor från år 1874

Kulturhistoriska och landskapsmässiga värden

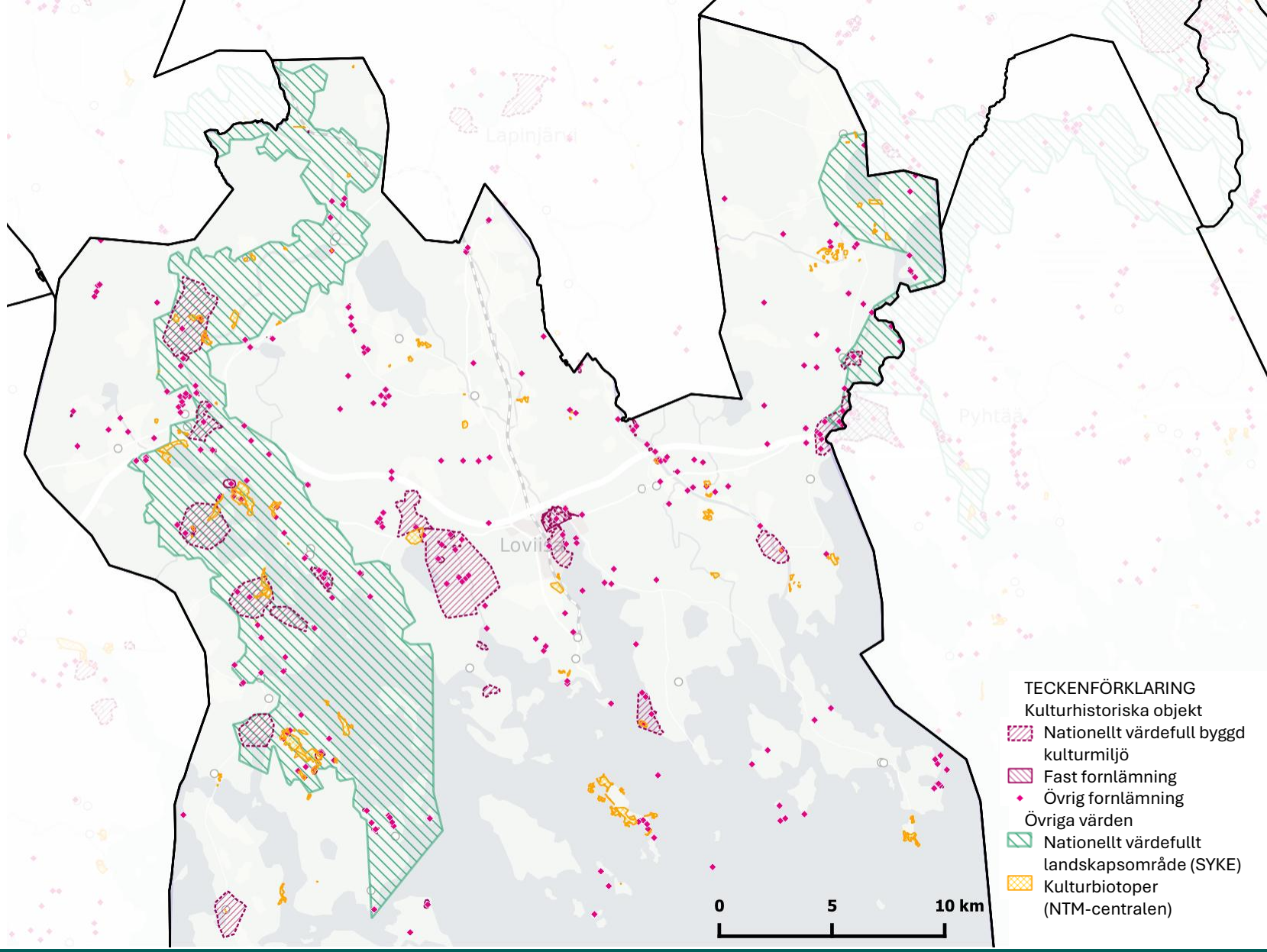
I Lovisa finns flera områden med höga kulturhistoriska och landskapsmässiga värden.

De kulturhistoriska värdena i Lovisa grundar sig främst på jordbrukslandskapet samt på historiska herrgårds- och bymiljöer samt befästningsanläggningar.

I västra delen av Lovisa, längs Forsby å från Pernåviken till Liljendal, ligger det nationellt värdefulla landskapsområdet Pernåvikens och Forsby ås kulturlandskap. Området omfattar också flera värdefulla objekt inom den byggda kulturmiljön, såsom herrgårds- och bymiljöer.

Ett annat nationellt värdefullt landskapsområde, Kymmene älvdals kulturlandskap, ligger i den östra delen av Lovisa längs Kymmene älv. Bruksområdet i Strömfors, som är beläget vid älven, utgör en nationellt värdefull byggd kulturmiljö.

De traditionella biotoperna är lämningar av kulturlandskap som formats av bete. Utöver sina historiska och landskapsmässiga värden har de också betydande ekologiska värden.

Ekologiska, geologiska och övriga naturvärden

I Lovisa finns flera områden som är värdefulla för den biologiska mångfalden.

Naturvärdena i Lovisa är främst koncentrerade till ådalarna och kustområdet kring Pernåviken. Området kring Pernåvikarna och Pernå skärgård ingår i Natura 2000-nätverket och omfattar även viktiga fågelområden och skyddade stränder.

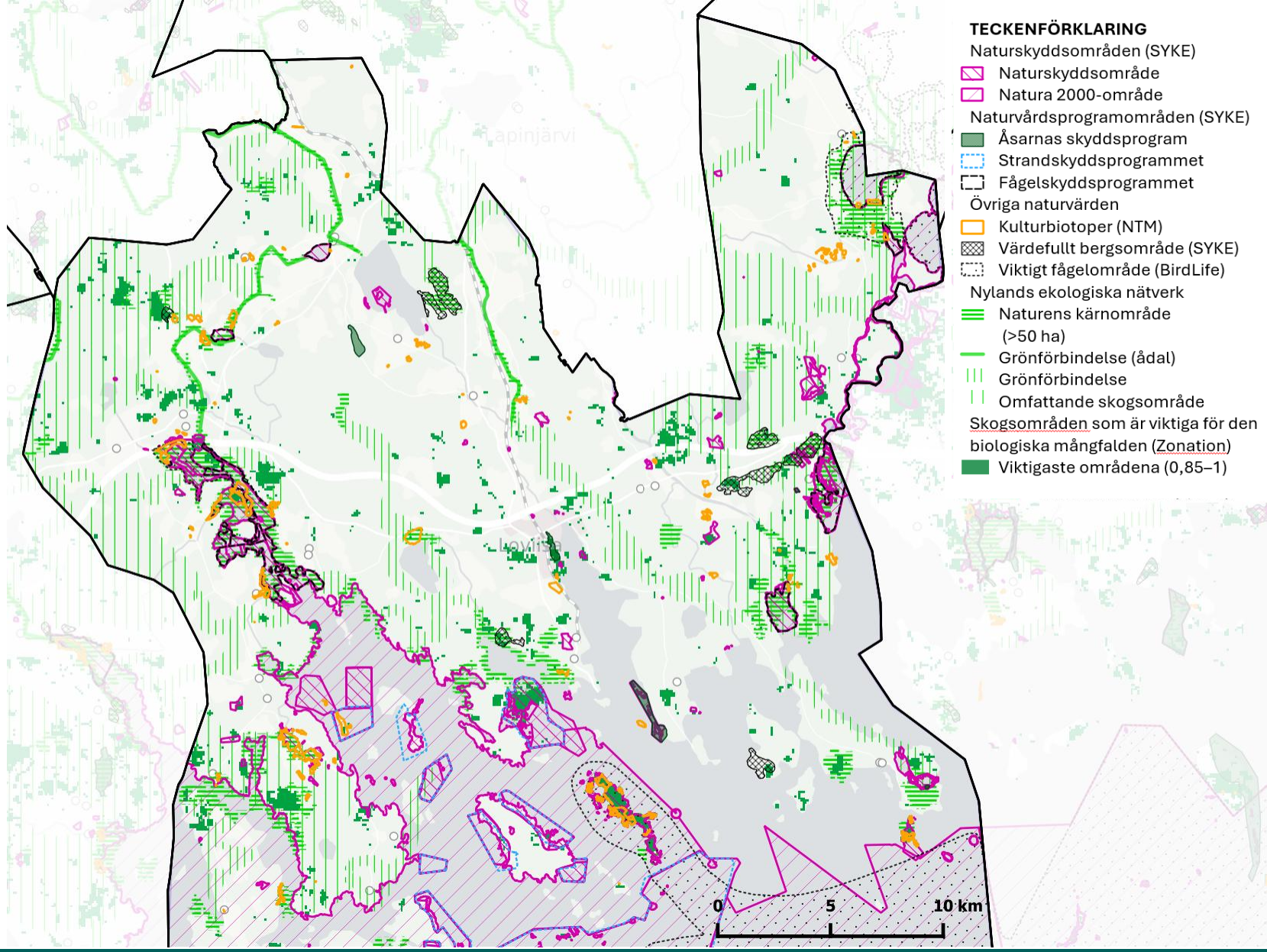
I älvmiljöerna finns dessutom regionalt betydelsefulla kärnområden för naturen och grönförbindelser mellan dem.

Även Kymmene älv samt sjöarna Vuohijärvi och Teutjärvi ingår i Natura 2000-nätverket och utgör viktiga fågelområden.

De regionala grönförbindelserna bildar gröna fingrar från kusten mot norr. Naturens kärnområden är koncentrerade till kusten och ådalarna. De mest värdefulla skogsområdena finns huvudsakligen inom skyddade områden, men även andra större skogar har värden som stöder den biologiska mångfalden.

Det ekologiskt mest betydelsefulla området nära Lovisa centrum är Kvarnåsen.

I Lovisa finns också några geologiskt värdefulla bergsområden i skogsmarker utanför tätorterna.

Ekosystemtjänster och biologisk mångfald

Ekosystemtjänster är de nyttor som naturen och andra arter ger människan. De delas vanligen in i försörjande, reglerande och kulturella tjänster. Ekosystemtjänster produceras både i naturområden och i den byggda miljöns grönområden.

Grönområdenas ekosystemtjänster kan vara mycket konkreta, såsom syreproduktion genom fotosyntes, skugga från trädens kronor och infiltration av dagvatten i vegetationen. Andra tjänster är mer immateriella och kopplade till estetiska och kulturella värden, såsom vackra landskap och rekreationsmiljöer som främjar människors fysiska och psykiska välbefinnande. Ekosystemtjänster kan också ses som ömsesidiga. Ur detta perspektiv kan man betrakta de nyttor som människan erbjuder andra arter. Genom att bevara och utveckla grönområden skapas livsmiljöer som är nödvändiga för att upprätthålla den biologiska mångfalden.

I takt med att klimatkrisen och förlusten av biologisk mångfald fortskrider får alla grönområden en viktig roll i att stödja ett regenerativt och hållbart samhälle. Särskilt i den byggda miljön bör man säkerställa att det finns tillräckligt med högkvalitativa grönområden för både rekreation och biologisk mångfald. Utanför tätorterna är det viktigt att stärka den ekologiska mångfalden i naturmiljöerna.

Både i den byggda miljön och i naturområden är det centralt att grönområdena är sammanlänkade och bildar ett fungerande grönnätverk. För den biologiska mångfalden och ekosystemtjänsterna är det viktigt att möjliggöra spridning och rörelse av arter, populationer och genetiska resurser. Ett livskraftigt grönnätverk gynnar inte bara andra arter utan bidrar också till människors välbefinnande.

Valkomträsket

De viktigaste skogsområdena för den biologiska mångfalden

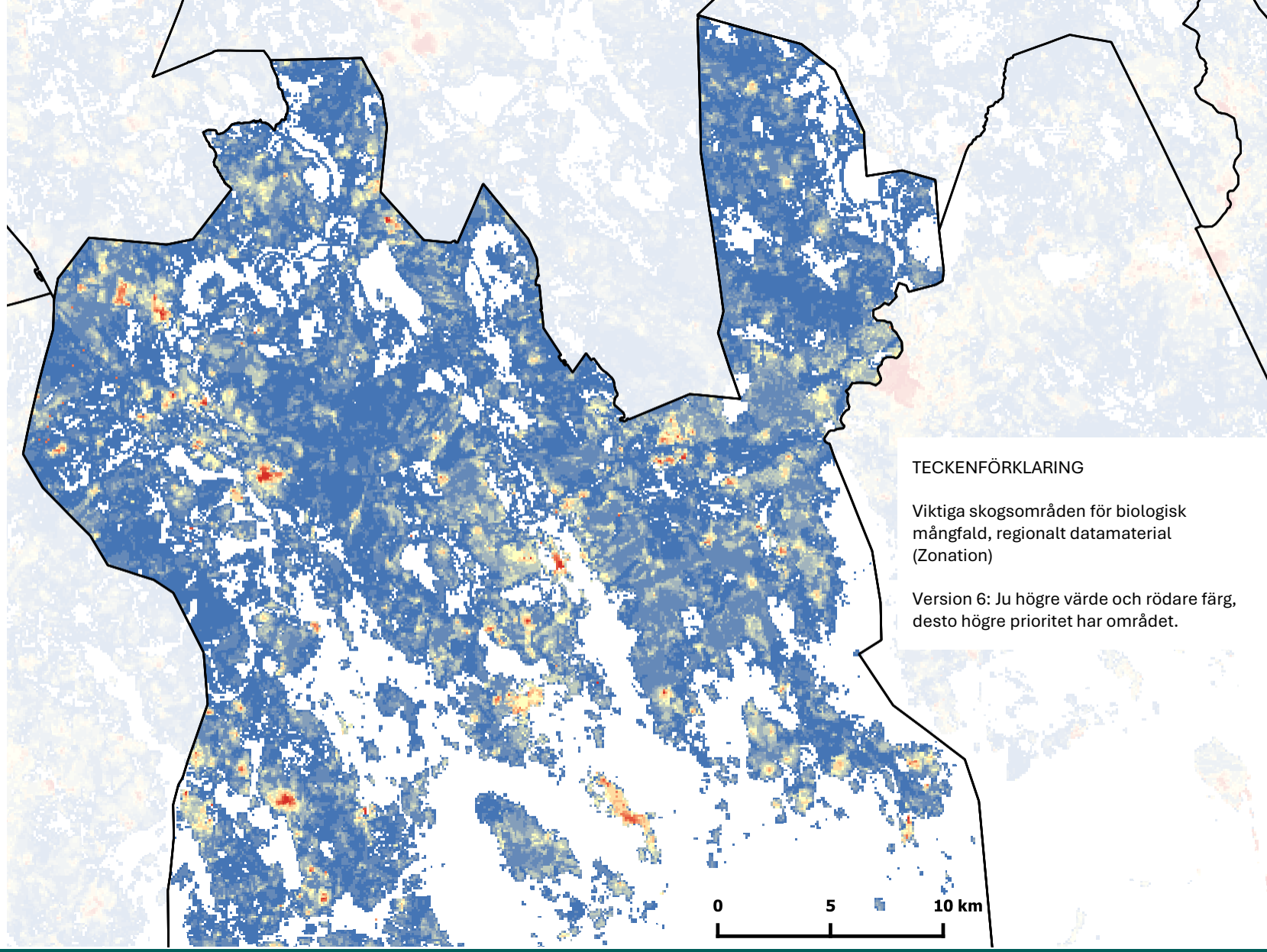
Finlands miljöcentral (SYKE) har sammanställt ett material om skogsområden som har störst betydelse för den biologiska mångfalden.

Variabler som beskriver skogarnas biologiska mångfald är vegetationstyp, trädslag, beståndets medeldiameter och virkesvolym för olika trädbeståndsskikt samt förekomster av rödlistade skogsarter.

Ju högre det numeriska värdet i rastermaterialet är, desto högre prioritet har området ur biodiversitetssynpunkt.

Version 6 omfattar följande analyser:

- Lokal kvalitet baserad på potentialen för död ved, där värdet har justerats utifrån genomförda eller anmälda skogsbruksåtgärder samt dikningsuppgifter.
- Konnektivitet på beståndsnivå utifrån skogens potential för död ved och strukturell likhet.
- Observationer av rödlistade skogsarter.
- Konnektivitet till livsmiljöer som är särskilt viktiga enligt skogslagen, baserat på objektens potential för död ved.
- Konnektivitet till permanenta skyddsområden, baserat på skyddsområdenas potential för död ved.

Befintliga anlagda och skötta grönområden

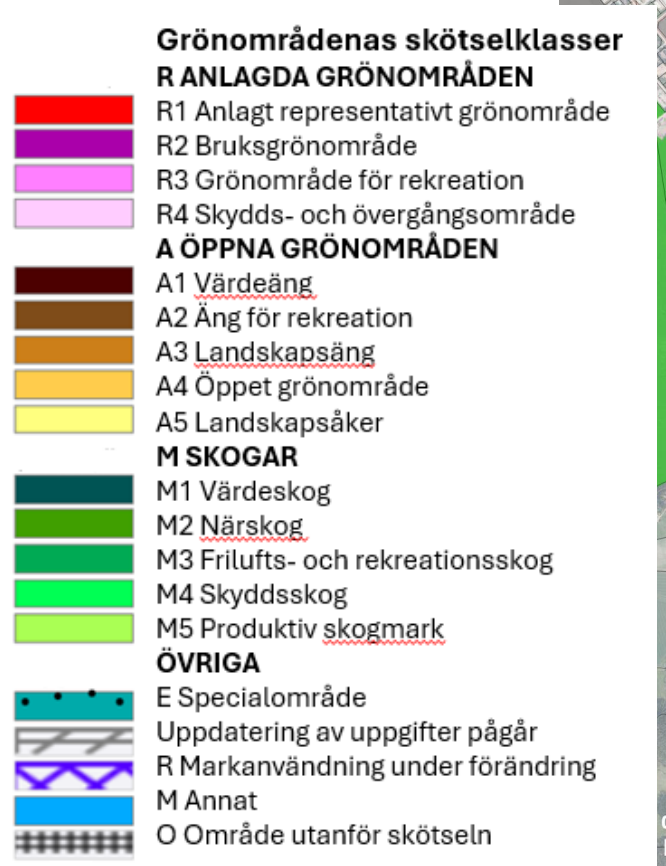
De anlagda grönområdena och de grönområden som omfattas av skötselklassificeringen är huvudsakligen koncentrerade till centrala Lovisa.

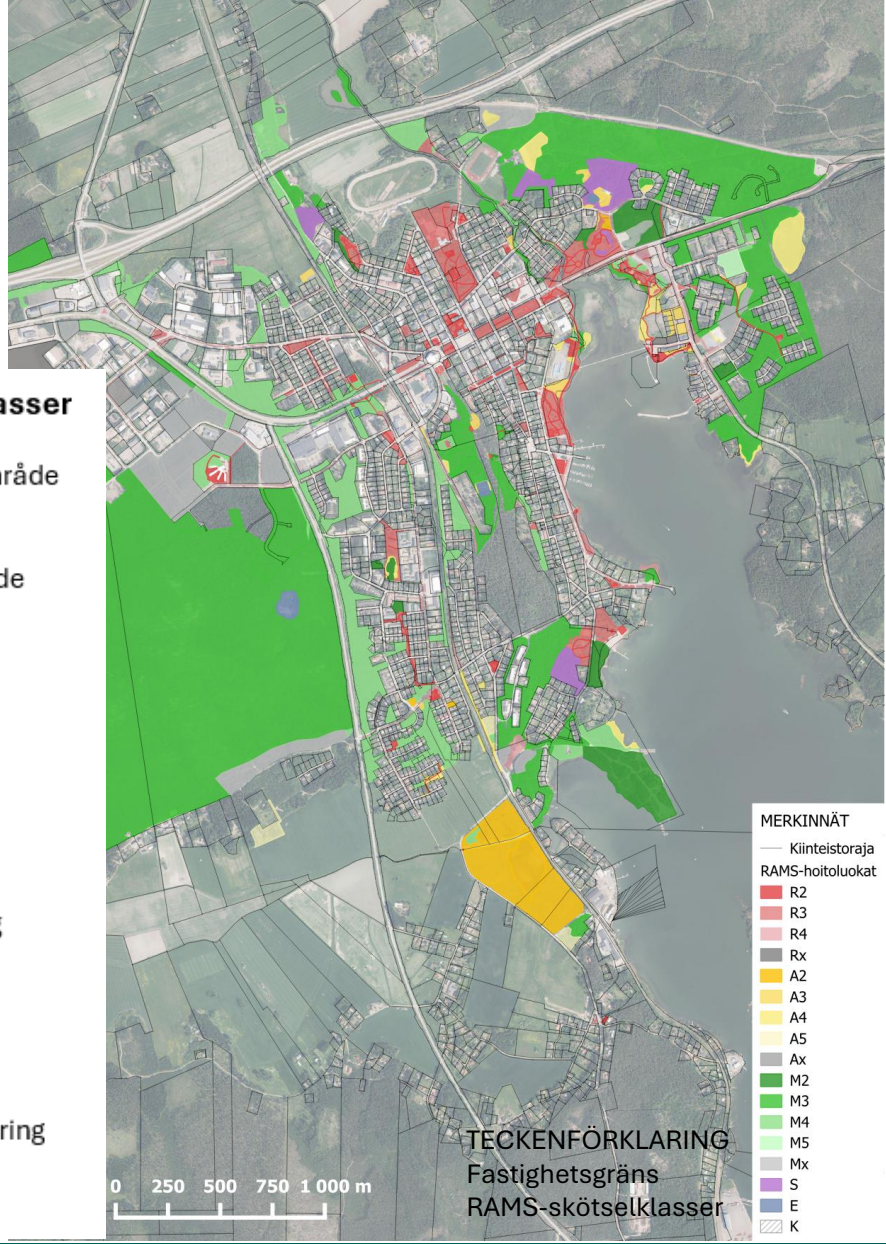
I bycentra finns vissa grönområden som omfattas av skötsel, såsom lek- och idrottsområden samt badstränder.

Dessutom har skogsskötselklasser fastställts för stadens skogsområden.

Betydande anlagda grönområden i Lovisa:

- Parkerna vid Lovisa Esplanaden, Kyrkbacken och Sibeliusparken.
- Kapellparken, Kommendantsparken och området kring Hälsokällan.
- Garnisonsparken och stränderna längs Lovisa ån.
- Kronoparken och Drottningstranden.
- Strandparken, Brännerіparken och Plagen med angränsande skogsområden.
- Mindre parker: Borgågatan, Horténska parken, Tullbron och Schillmarksparken.
- Vallgatans parkstråk.
- Grönområdena i Fredsby.

Befintliga välskötta grönområden

Arealerna för grönområden som omfattas av upprätthållning i Lovisa stadsområdet fördelar sig enligt följande:

R Anlagda grönområden	Areal
R2 Bruksgrönområde	9 ha
R3 Grönområde för rekreation	27 ha
R4 Gröna skydds- och övergångsområde	15 ha
Rx Förändringsområde	9 ha

A Öppna grönområden	Areal
A1 Äng med speciella värden	3 ha
A2 Äng för rekreation	26 ha
A3 Landskapsäng	34 ha
A4 Öppet grönområde	10 ha
A5 Landskapsåker	36 ha
Ax Förändringsområde	1 ha

M Skogar	Areal
M1 Skog med speciella värden	1 ha
M2 Närskog	15 ha
M3 Skogsområde för rekreation	281 ha
M4 Skogsområde med skyddsfunktion	61 ha
M5 Produktiv skogsmark	13 ha
Mx Förändringsområde	37 ha

Kompletterande klasser	Areal
S Skyddsområde	10 ha
E Specialområde	2 ha
K Fastigheternas underhållsansvar	54 ha

Nuvarande rekreationstjänster

De rekreationstjänster i utomhusmiljö som omfattas av regelbundet underhåll är huvudsakligen koncentrerade till centrala Lovisa, men i alla bycentra finns tjänster för lek och motion. Med undantag för lekparkerna är de anlagda parkerna främst belägna i centrum. Parkernas rekreationstjänster består huvudsakligen av vistelsemiljöer och gångförbindelser. I anslutning till centrum, Strömfors och Pernå finns dessutom natur- och motionsstigar. Badstränder finns både vid havet och vid insjöar.

Från Valkom via centrum till Tessjö underhålls skidspår vintertid. Dessutom finns kortare skidspår i bycentra. På isen i Lovisaviken finns vintertid även en skridsko- och promenadled.

Antalet rekreationstjänster inom de grönområden som förvaltas av Lovisa stad fördelar sig enligt följande:

Tjänst	Antal
Anlagd park	9 st
Lekplats	21 st
Utomhusplan	16 st
Badstrand	11 st
Hundpark	2 st

Tjänst	Antal
Fågeltorn	4 st
Naturaktivitet	5 st
Natur- och motionsstig	20 km
Skidspår	29 km

Enligt den enkät som riktades till invånarna värdesätts följande egenskaper i grönområdena:

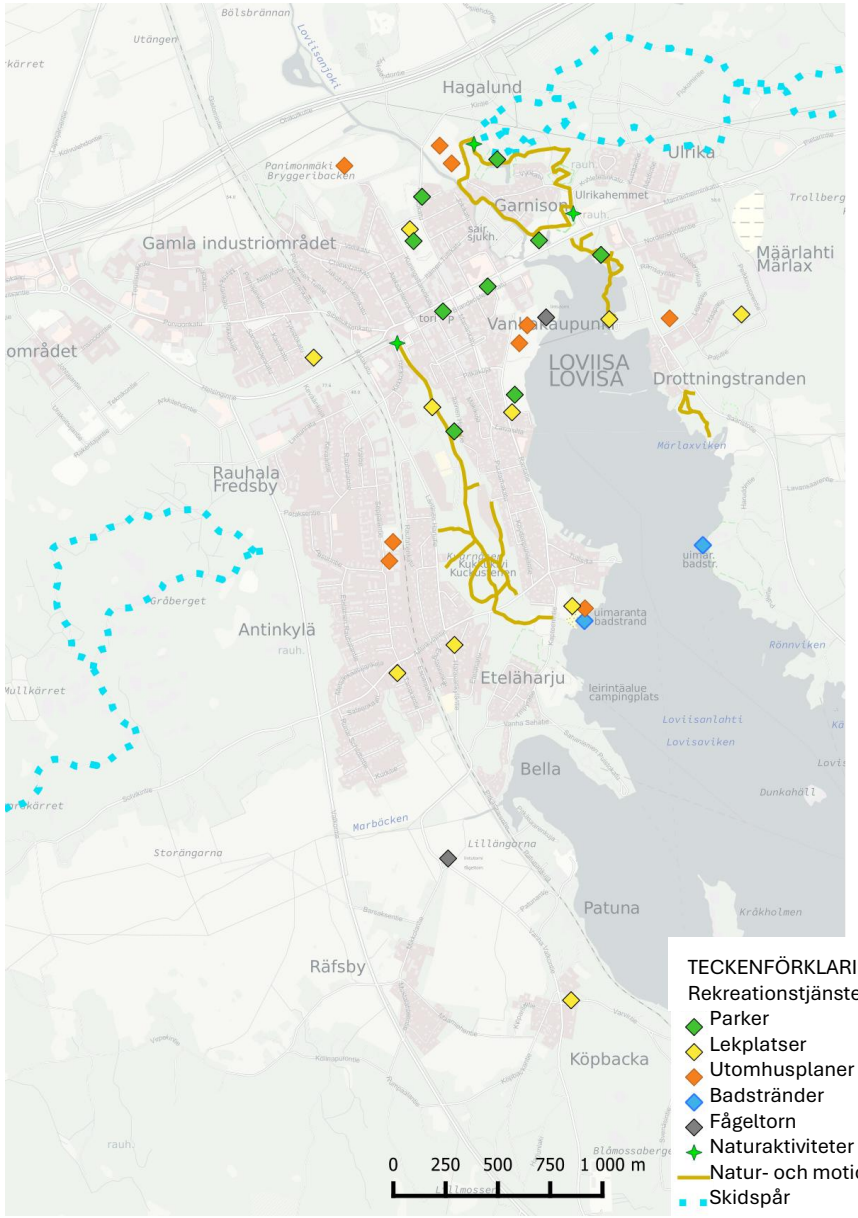
- Natur och vackra landskap
- Lugn och ro
- Goda möjligheter till friluftsliv och motion
- Läge och tillgänglighet
- Trivsel

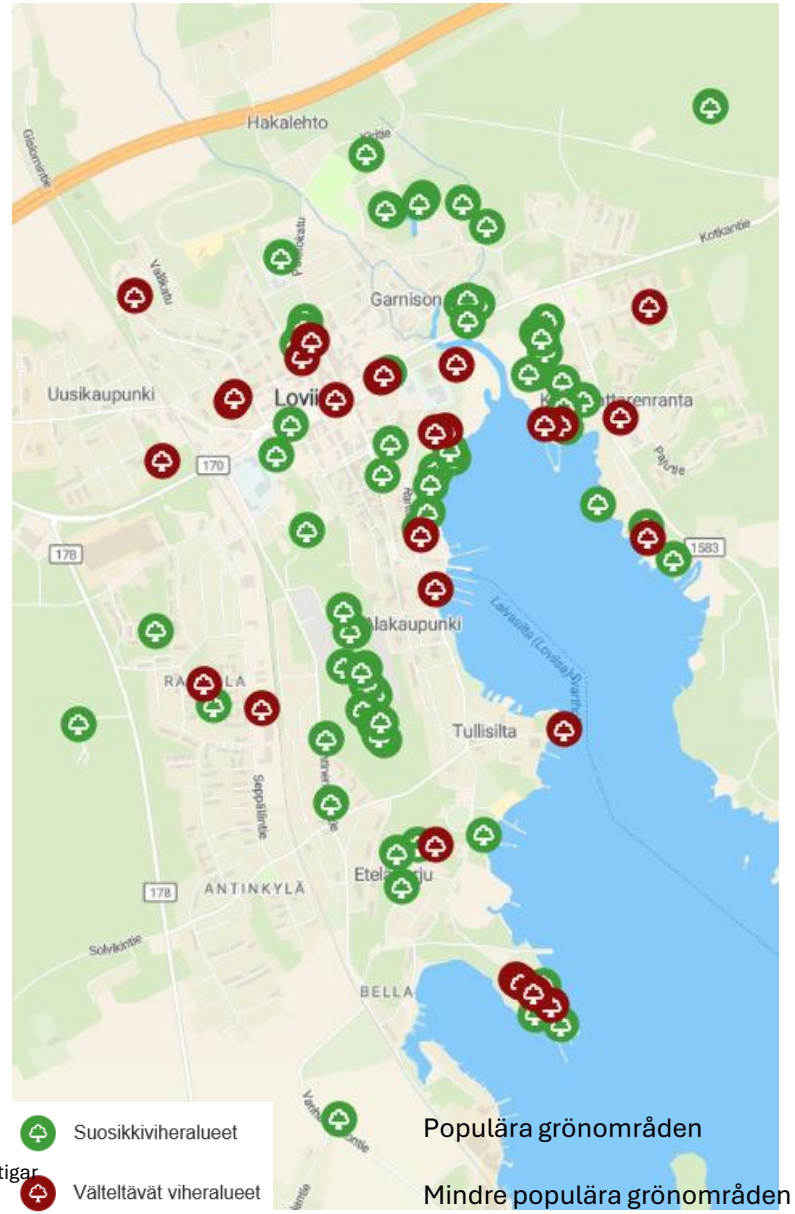
Önskemål om utveckling av rekreationsfunktioner och rekreationstjänster som framkom i enkäten:

- Tjänster och lekplatser för barnfamiljer
- Mångsidig motions- och friluftsinfrastruktur
- Förbättrad basutrustning (bänkar, papperskorgar, toaletter)
- Utveckling av stränder och vattenområden
- Kafé eller kiosk

I mitten: Nuvarande rekreationstjänster i centrala Lovisa

Till höger: Resultat från invånarenkäten över de mest och minst uppskattade grönområdena i centrala Lovisa

UTVECKLING AV GRÖNOMRÅDEN I LOVISA

Målen och åtgärderna i Lovisas grönområdesstrategi har grupperats utifrån sju teman som identifierats som särskilt viktiga för området. Vid definieringen av teman och mål har betydelsen av Lovisas grönstruktur för den nuvarande **landskaps- och stadsbilden** i centrum och byarna samt dess **kulturhistoriska** värden lyfts fram. Grönområdenas viktigaste funktion bygger på deras **rekreationsanvändning** och de **förbindelser och rutter som grönnätverket skapar**, vilka används av både människor och andra arter. Att stödja andra arters livsmiljöer är centralt för att stärka den **biologiska mångfalden**. Naturbaserade lösningar spelar också en nyckelroll i **anpassningen till klimatförändringen**. Stadens läge vid kusten gör att även **havsmiljöns** rekreativa och ekologiska värden utgör en viktig del av utvecklingen av grönområdena.

Ett centralt mål för utvecklingen av grönområdena är att förena människors rekreationsbehov med stärkandet av den biologiska mångfalden genom att fokusera på lösningar som ger flera nyttor samtidigt. Rekreativa och ekologiska värden går ofta hand i hand, och även landskapsmässiga och kulturhistoriska värden kan förenas med åtgärder som främjar naturvärden.

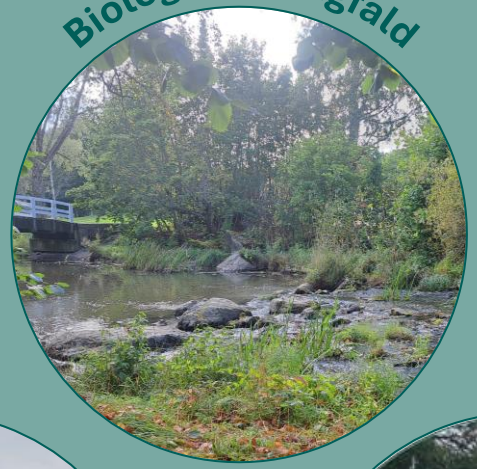
Målet är att skapa ett hållbart, sammanhängande och heltäckande grönnätverk som gynnar både människor och andra arter. Det är viktigt att se grönnätverket som en del av stadens kritiska infrastruktur. Förutom att tillhandahålla nödvändiga ekosystemtjänster erbjuder det även rekreation och välbefinnande. Samtidigt bör människans åtgärder inte endast främja människan själv utan också bidra till andra arters välbefinnande, eftersom detta i förlängningen stärker livsmiljöns funktionalitet, livskraft och trivsel även för människor.

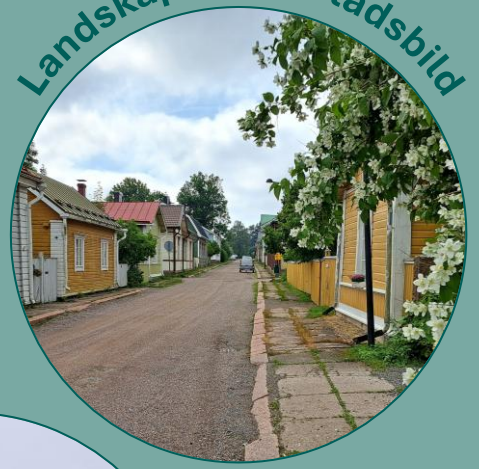
Lovisaån i Garnisonsparken

Teman för utveckling av Lovisas grönområden

Mål för utveckling av Lovisas grönområden

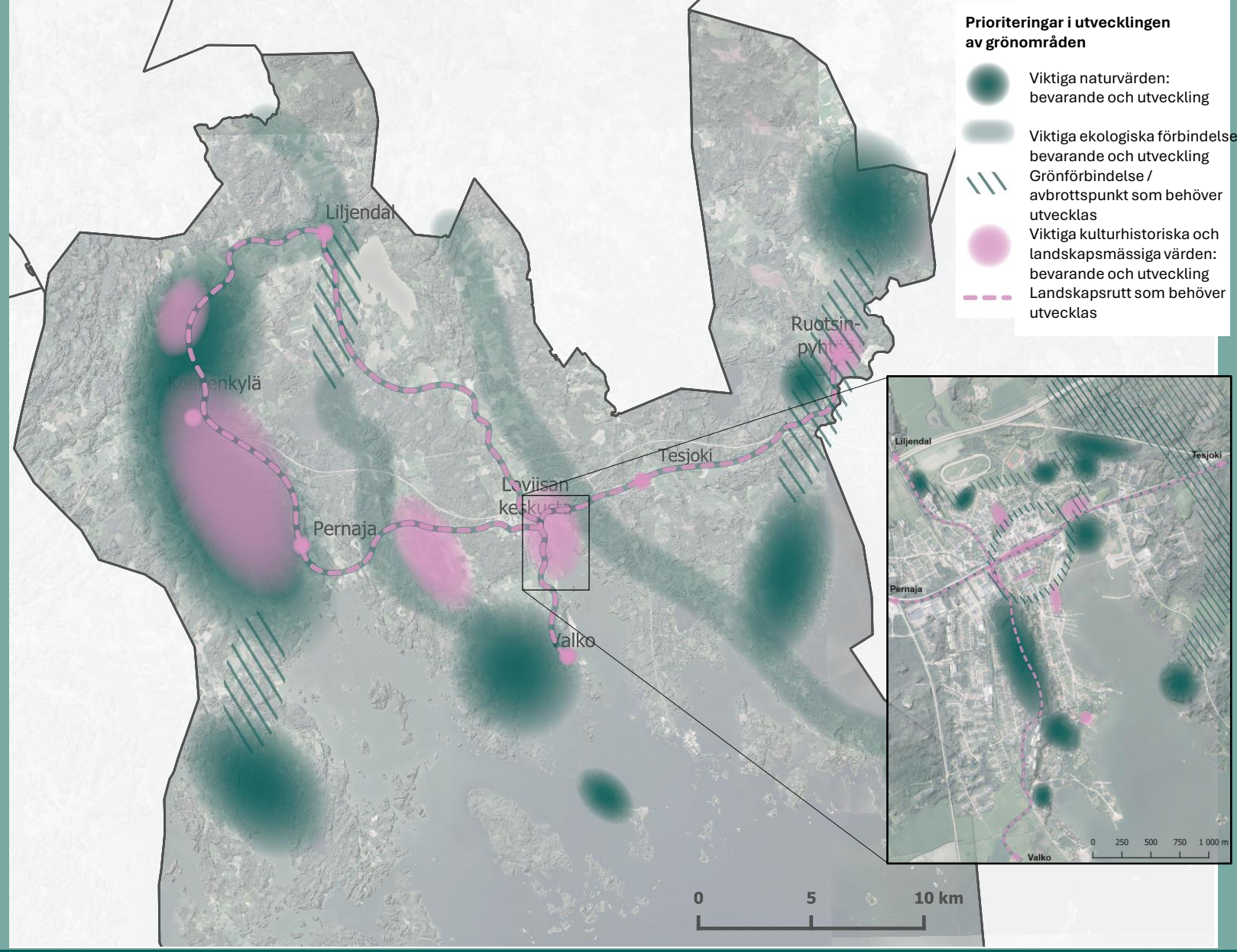
1. Förbättring av rekreationsmöjligheterna
2. Stärkande av den biologiska mångfalden
3. Stärkande av grönnätverket
4. Utveckling av landskaps- och stadsbilden
5. Skydd och restaurering av kulturhistoriska värden
6. Naturbaserade lösningar för klimatanpassning som en del av anläggning och skötsel av grönområden
7. Framhävande av den maritima karaktären

Garnisons fästningspark

Målbild för Lovisas grönområdeshelhet

Lovisas grönområdeshelhet ska lyfta fram och värna såväl grönområdenas ekologiska naturvärden som deras kulturhistoriska och landskapsmässiga värden. På många platser sammanfaller naturvärden och kulturhistoriska värden, och de har ofta utvecklats i växelverkan med varandra, vilket bör beaktas vid utvecklingen av grönområdena. Grönområdenas rekreationsanvändning är koncentrerad både till naturområden och till anlagda grönområden med särskilda kulturhistoriska och landskapsmässiga värden.

Särskilt de grönområden med höga naturvärden som utgör delar av ekologiska nätverk bör vara sammanlänkade och möjliggöra arters förflyttning mellan områden. Sammanhängande grönförbindelser är också viktiga för utvecklingen av rekreationen. Särskilt i centrala Lovisa bör det vara möjligt att förflytta sig mellan grönområden via säkra och grönskande gångförbindelser. Mellan Lovisas kulturhistoriskt värdefulla bycentra är målet att utveckla trygga och vägledda rutter som lyfter fram kulturlandskapets värden.

Prioriteringsordning för utveckling av natur- och kulturvärden i grönområdena

1. Bevarande och utveckling av befintliga grönområden samt deras vegetation, markförhållanden och kulturhistoriska särdrag

- Befintliga grönområden bevaras och deras vitalitet och särdrag stärks.
- Där det är möjligt ökas vegetationen med fokus på artrikedom och främjande av biologisk mångfald, med hänsyn till växtplatsens förutsättningar (ekologiska förhållanden, inverkan på stads- och landskapsbilden samt kulturhistoriska värden) samt hållbarhet och anpassning till klimatförändringen.
- Den samlade mängden och kvaliteten på grönstrukturen och trädkronstäckningen samt helhetsintrycket av de kulturhistoriska särdragen ska bevaras eller förbättras.

2. Om vegetation eller kulturhistoriska värden måste minskas eller tas bort, ska vegetationen återställas och de kulturhistoriska särdragen restaureras

- Vegetation som tas bort ersätts med motsvarande mängd planteringar som är lämpliga för växtplatsen.
- Vid val av nya växter prioriteras artrikedom och främjande av biologisk mångfald, med hänsyn till växtplatsens förutsättningar (ekologiska förhållanden, inverkan på stads- och landskapsbilden samt kulturhistoriska värden) samt hållbarhet och anpassning till klimatförändringen.
- Historiska och landskapsmässiga strukturer restaureras eller återställs.
- Den samlade mängden och kvaliteten på grönstrukturen och trädkronstäckningen samt de kulturhistoriska särdragen ska bevaras på minst nuvarande nivå.
- Om naturvärden och kulturhistoriska värden eller mål står i konflikt med varandra ska objektets betydelse som del av ekologiska nätverk och den kulturhistoriska landskapshelheten bedömas, och åtgärderna genomföras enligt principen om minsta möjliga negativa påverkan.

3. Om vegetation och kulturhistoriska värden som tas bort inte kan ersättas fullt ut, ska fokus läggas på kvaliteten i nya planteringar och restaureringen av historiska särdrag

- Vid val av nya växter prioriteras artrikedom och främjande av biologisk mångfald, med hänsyn till växtplatsens förutsättningar (ekologiska förhållanden, inverkan på stads- och landskapsbilden samt kulturhistoriska värden) samt hållbarhet och anpassning till klimatförändringen.
- De mest betydelsefulla och värdefulla kulturhistoriska strukturerna, landskapen och andra särdragen restaureras.
- Helhetsintrycket av grönstrukturen, trädkronstäckningen och de kulturhistoriska särdragen ska bibehållas på minst nuvarande nivå.

4. Om vegetation eller kulturhistoriska värden inte kan ersättas på plats, ska de kompenseras på en annan närliggande plats

- I närområdet ska minst motsvarande mängd ny vegetation tillföras som den mängd som tas bort.
- Vid val av nya växter prioriteras artrikedom och främjande av biologisk mångfald, med hänsyn till växtplatsens förutsättningar (ekologiska förhållanden, inverkan på stads- och landskapsbilden samt kulturhistoriska värden) samt hållbarhet och anpassning till klimatförändringen.
- Förlorade kulturhistoriska värden kan kompenseras genom restaurering av motsvarande element i närområdet.
- Den regionala mängden och kvaliteten på grönstrukturen och trädkronstäckningen samt helhetsintrycket av de kulturhistoriska särdragen ska bibehållas på minst nuvarande nivå.
- Lämpliga metoder för att kompensera förlorade värden ska alltid bedömas från fall till fall.

Förbättring av rekreationsmöjligheterna

Principer för att uppnå målet:

1. **Underhåll och utveckling av grönområdenas rekreationstjänster**
   - Möjliggöra mångsidiga rekreationstjänster för olika användargrupper.
   - Förbättra tillgången till och tillgängligheten av grön- och rekreationsområden (3–30–300-principen).
2. **Förena rekreation med naturbaserade lösningar**
   - Naturmaterial, vegetation och naturinslag på lekplatser främjar hälsa och välbefinnande.
   - Klimatanpassning genom ökad skuggning och naturbaserad dagvattenhantering.
3. **Rekreation som en del av turismutvecklingen**
   - Attraktiva rekreationsmöjligheter som dragkraft för aktiv turism.
   - Betoning av livskraftiga och mångfaldiga skogar, havsmiljöer och traditionella biotoper som attraktionsfaktorer för naturturism.

Kvarnåsen

Centrala åtgärder:

- Anlagda grönområden
    - Regelbundet strukturellt underhåll av lek- och idrottsplatser, hundparker, badstränder och mattvättsplatser.
    - Säkerställande av tillgänglighet och god åtkomlighet samt tillräckligt med rast- och vistelseplatser på rekreationsområden och längs rekreationsleder.
    - Ökad skuggning, särskilt på lekplatser.
- Lösningar som främjar den biologiska mångfalden i stadsnaturen
    - Naturbaserad dagvattenhantering samt lösningar för fördröjning och infiltration baserade på flerskiktad vegetation på rekreationsområden.
    - På lekplatser ska det finnas möjlighet till kontakt med vegetation och mark, till exempel genom användning av stenar och liggande stammar som lek- och motionselement, användning av flis eller vasshack som fallsäkerhetsunderlag samt möjligheter till sand- och vattenlek.

Brännerіparken

Främjande av biologisk mångfald

Principer för att uppnå målet:

1. **Bevarande och utveckling av befintlig vegetation och mark samt stärkande av konnektiviteten**
    - Det primära målet är att bevara befintliga natur- och grönområden samt förbättra kvaliteten på de livsmiljöer de erbjuder.
    - Utveckling av sammanhängande nätverk och fungerande förbindelser för trädmiljöer, ängsmiljöer och blågröna nätverk.
2. **Ökad mångfald av arter och livsmiljöer i befintliga och nya grönområden**
    - Skapa förutsättningar för mångsidiga livsmiljöer för olika arter i såväl staden som i jordbrukslandskapet och skogsområdena.
    - Prioritera artrika växtsamhällen i nya och förnyade planteringar.
3. **Beaktande av andra arters behov och möjligheter att verka**
    - Identifiera ömsesidiga beroendeförhållanden som en förutsättning för både människors och andra arters välbefinnande.
    - Sträva efter samexistens mellan flera arter för att trygga livsviktiga ekosystemtjänster.

Kapellparken

Centrala åtgärder:

- Utveckling av den biologiska mångfalden i befintliga grönområden
    - Gräsytor utanför aktiv användning utvecklas till ängar genom ändrade skötselmetoder.
    - Ängar utvecklas både på öppna områden och i glest trädbevuxna parker, till exempel som fria helheter kring träd. På alltför näringsrika växtplatser kan marken utarmas genom slåtter och bortförsel av växtmaterial eller alternativt genom bete.
    - Flerskiktad vegetation prioriteras.
    - Ett mångsidigt träd- och örtartat växtbestånd främjas inom samma grönområde för att stärka motståndskraften mot klimatförändringar, fukt- och torrperioder samt skadegörare.
    - Kontinuiteten av stående och liggande död ved säkerställs.
    - Kulturbiotoper restaureras och upprätthålls.
- Utveckla variationsrika grönmiljöer och undvika grönområden som är ensidiga både till artinnehåll och struktur.
- Beakta andra arters behov och möjligheter att verka samt, där det är lämpligt, stödja utvecklingen av spontan vegetation.

Exempel från Mokulla herrgårdspark i Lahtis, där en del av gräsmattan sköts som äng. Målet är ett sammanhängande och naturligt utformat ängsområde under träden, utan att skapa en alltför småskalig uppdelning.

Stärkande av grönnätverket

Principer för att uppnå målet:

1. **Stärkande av de ekologiska nätverkens konnektivitet**
   - Bevara befintliga regionala och landskapsövergripande förbindelser samt säkerställa deras funktionella kvalitet.
   - Utveckla avbrottspunkter, samordna behoven i olika nätverk och stärka synergieffekterna mellan dem.
2. **Stärkande av grön- och rekreationsnätverkets konnektivitet**
   - Alla invånare bör ha ett närgrönområde inom högst 300 meter från bostaden.
   - Utveckla förbindelserna mellan grönområden, särskilt grönskande stråk som bygger på gatugrönska.
3. **Rekreationsleder i grönområden som en del av turismutvecklingen**
   - Skyltade temarutter som förbinder grönområden och deras funktioner runt centrala Lovisa och mellan bycentra.
   - Sammanhängande frilufts- och rekreationsledsnät som en attraktionsfaktor för aktiv turism.

Kvarnåsen

Centrala åtgärder:

- Utveckling av grönnätverket
  - Granska och utveckla grön- och rekreationsområden som delar av en helhet, med särskild uppmärksamhet på de områden som är viktigast för de ekologiska nätverken.
  - Utveckla avbrottspunkter i de ekologiska nätverken både i stadsmiljön och utanför tätorterna.
  - Samordna behoven för ekologiska nätverk och rekreationsfunktioner, med naturbaserade lösningar som en grundläggande princip för utvecklingen av rekreationsområden.
  - Skapa tydliga och säkra förbindelser, särskilt mellan de mest populära grön- och rekreationsområdena.
- Utveckla kulturhistoriskt och landskapsmässigt värdefulla rekreationsleder.
  - Röjning av sly, selektiv gallring och kontinuerlig skötsel.
  - Stängsel samt bete och rekreationsleder som passerar genom grindar kan utvecklas till sevärdheter och attraktionsfaktorer.
  - Förbättra tillgängligheten genom trappor, räcken, spångar och ytor med flisbeläggning.
- Lösningar som främjar den biologiska mångfalden i stadsnaturen
  - Utveckla gräsbevuxna stigar på områden som sköts som ängar.
  - Utveckla grönskande rekreationsleder genom att öka mängden trädplanteringar och flerskiktad vegetation.

Spångleden i Kronoparken

Utveckling av landskaps- och stadsbilden

Principer för att uppnå målet:

1. **Värna den gröna stadsbilden i centrala Lovisa och bylandskapen.**
    - Landskapsmässiga och kulturhistoriska värden ska beaktas i planering och underhåll. Grönskan ska värnas även i nyare bostadsområden. Även privata fastighetsägare bör uppmuntras att anlägga och bevara grönskande gårdar.
2. **Utveckling och underhåll av gatugrönska**
    - Möjligheterna att öka gatu- och väggrönska ska utredas i samband med ombyggnader på lämpliga platser samt vid anläggandet av nya gator.
3. **Integrera klimatanpassning och biologisk mångfald i utvecklingen av stadsbilden**
    - Naturbaserade lösningar för klimatanpassning och åtgärder som stärker den biologiska mångfalden i den byggda stadsmiljön är en naturlig del av utvecklingen av en grön stadsbild och bidrar samtidigt till att minska sårbarheten för klimatförändringens konsekvenser.

På stränderna i Valkom finns en betydande landskapsmässig och stadsbildsmässig potential som kan främja rekreation, trivsel och lokal stolthet.

Centrala åtgärder:

- Skötsel av de stadsbildsmässigt och kulturhistoriskt mest betydelsefulla grönområdena i centrala Lovisa som anlagda grönområden.
    - Lovisa Esplanaden och de anslutande grönområdena, Kapellparken, Kommendantsparken, Garnisonsparken, Karlskronabulevarden, Strandparken, Bränneriparken och Plagen med tillhörande skogsområden samt Valkom.
- Gräsytor utanför aktiv användning ska i första hand skötas som ängar. Gräsytor på näringsrika växtplatser ska fortsättningsvis skötas som klippta gräsmattor.
- Säkerställa att viktiga utblickar bevaras, särskilt i strandområden som identifierats som landskapsmässigt värdefulla.
- Utveckla byrnas landskapsbild samt förbättra rekreationsmöjligheter och attraktivitet genom skötselåtgärder.
- Bevara, restaurera och sköta kulturlandskap och kulturbiotoper.
- Eftersträva kostnadseffektiva skötselåtgärder med hög nytta. Där det är möjligt prioriteras utveckling genom underhåll framför kostsamma byggåtgärder.

Karlskronabulevarden

Skydd och restaurering av kulturhistoriska värden

Principer för att uppnå målet:

1. **Bevarande och restaurering av kulturhistoriska värden**
    - Det främsta målet är att värna bevarade värden och särdrag. De kulturhistoriskt mest betydelsefulla objekten i centrala Lovisa och i bycentra restaureras vid behov.
2. **Främja uppskattningen av kulturhistoriska lager som är betydelsefulla på lokal och regional nivå i livsmiljöerna**
    - Kulturhistoriskt betydelsefulla parker hålls i gott skick, de kulturhistoriska särdragen i stadskärnan och bycentra värnas och byarnas särprägel lyfts fram.
3. **Kulturhistoriska objekt som turistattraktion**
    - Historiska parker med spår av olika tidsepoker fungerar som en kulturell attraktionsfaktor i centrala Lovisa.
    - Trivsamma rutter som förbinder historiska bycentra lyfts fram som ett tema för att främja turismen.

Dammen i Kapellparken i slutet av 1800-talet.

Centrala åtgärder:

- Restaurering och skötsel av kulturlandskap och kulturmiljöer.
    - Till exempel området kring Hälsokällan, Strandparken, Kronoparken, Bellastranden och Bastion Rosen.
- Kulturhistoriskt betydelsefulla parker hålls i gott skick.
    - Därigenom bibehålls en attraktiv och konkurrenskraftig stads- eller bybild samtidigt som behovet av kostsamma restaureringsåtgärder i framtiden minskar.
- I första hand strävar man efter att återställa och restaurera förlorade värden på platsen. Alternativt kan värden kompenseras genom att motsvarande särdrag skapas på andra liknande platser.
- De positiva särdragen i centrala Lovisa och i byarna bevaras och lyfts fram samtidigt som rekreationsmöjligheter skapas genom skötseln av grönområden.
- Uppskattningen av den egna livsmiljön och stoltheten över hembygden främjas. Även privata fastighetsägare uppmuntras att ta hand om kulturhistoriskt värdefulla objekt och landskap.
- Turistleder som förbinder historiska och landskapsmässigt värdefulla objekt utvecklas, liksom information och vägvisning längs lederna. Tyngdpunkten ligger på närrekreationsstigar som kan användas till fots eller med cykel.

Dammen i Kapellparken i början av 2000-talet. Foto: Anna-Riitta Pohjola.

Naturbaserade lösningar för klimatanpassning som en del av anläggning och skötsel av grönområden

Principer för att uppnå målet:

1. **Beredskap för klimatförändringens risker genom proaktiv planering och genomförande av anpassningsåtgärder**
    - Identifiering av de mest sannolika klimatriskerna och deras konsekvensområden. Särskilt beredskap för ökade risker för dagvattenöversvämningar, värme och torka.
    - Prioritering av åtgärder som ger flera nyttor minskar investeringsrisken och ökar samtidigt åtgärdernas effekt.
2. **Prioritering av naturbaserade och decentraliserade lösningar**
    - Åtgärder för hantering av dagvatten samt risker kopplade till värme och torka bör genomföras decentraliserat i hela staden.
    - Lösningar som ger flera nyttor och bygger på flerskiktad vegetation med flera arter samt på att stödja naturens egna processer bidrar både till klimatanpassning och till att bromsa förlusten av biologisk mångfald.
3. **Klimatanpassningsåtgärder som en del av utvecklingen av alla grönområden**
    - Nödvändiga anpassningsåtgärder genomförs i samband med upprustning av befintliga grönområden och anläggning av nya grönområden.

Tillräcklig skuggning bör säkerställas särskilt på lekplatser. På bilden syns lekplatsen i Strandparken.

Centrala åtgärder:

- Beredskap för dagvattenöversvämningar samt värme och torka
    - Naturbaserad hantering av dagvattnets mängd och kvalitet: fördröjning och rening av dagvatten innan det leds ut i Lovisaviken. Decentralisering av dagvattenhanteringslösningar över hela avrinningsområdet i stället för punktvisa enskilda åtgärdsobjekt.
    - Utnyttja vegetation i dagvattenhanteringen och använda dagvatten för bevattning av stadens växtlighet.
    - Prioritera genomsläppliga och halvgenomsläppliga ytor på vistelseområden och på alla icke-aktiva färdvägar, inklusive parkeringsområden.
    - Öka trädkronstäckning och skuggning längs gångstråk och på vistelseytor, särskilt på lekplatser.
- Stöd för biologisk mångfald och naturbaserade lösningar
    - Främja ett mångsidigt och flerskiktat växtbestånd även på anlagda grönområden och i gatuträdsmiljöer.
    - Öka trädkronstäckningen. Prioritera storvuxna träd vid nya planteringar.

I korsningen mellan Mariegatan och Långgränden finns ett behov av att utveckla dagvattenhanteringen.

Framhävande av den maritima karaktären

Principer för att uppnå målet:

1. **Utveckling av naturvärdena i den maritima miljön och användningen av stränderna**
    - Identifiering av de mest betydelsefulla naturstränderna och rekreationsstränderna samt ändamålsenlig inriktning av åtgärderna.
    - Säkerställande av havsnaturens livskraft genom att samordna behoven av att bevara naturstränder och rekreationsanvändning.
2. **Upprätthållande av maritima tjänster och landskapsutsikter**
    - Möjliggöra bad, båtliv, fiske och naturupplevelser i havsmiljön.
    - Bevara landskapsmässigt betydelsefulla utblickar längs rekreationslederna.
3. **Maritim karaktär och närhet till vatten som attraktionsfaktor**
    - Havsnärheten och skärgårdsmiljön som en attraktionsfaktor i utvecklingen av turismen i Lovisa.
    - Utveckling av maritima tjänster.

Centrala åtgärder:

- Anlagda stränder
  - Underhåll och skötsel av badstränder samt de grönområden (skogsområden) som ligger i deras omedelbara närhet.
  - Anläggande och underhåll av allmänna bryggor samt utrustning av dem med sittplatser. Säkerställande av säkerheten på badplatser och regelbundet underhåll.
- Naturliga stränder
  - Utveckling av naturstränder med naturvärdena som utgångspunkt och i andra hand som utflyktsmål.
  - Framhävande av landskapsmässiga höjdpunkter genom skötselåtgärder.
  - Vid behov slåtter av vass för restaurering av igenvuxna och eutrofierade stränder.
- Utveckling av maritima tjänster och turism
  - Landskapsvård av stränderna i centrala Lovisa, innerskärgårdslandskapet i Valkom och fästningsön Svartholm.
  - Även forslandskapet vid Forsby forsar och älvdeltat vid Strömfors bruk som ett öppet och vårdat inlandslandskap utgör en potentiell attraktionsfaktor.
  - Röjning av sly eller selektiv gallring på betydande landskapsplatser för att öppna och bevara havsutsikter.

Kråkholmen och Alöarna

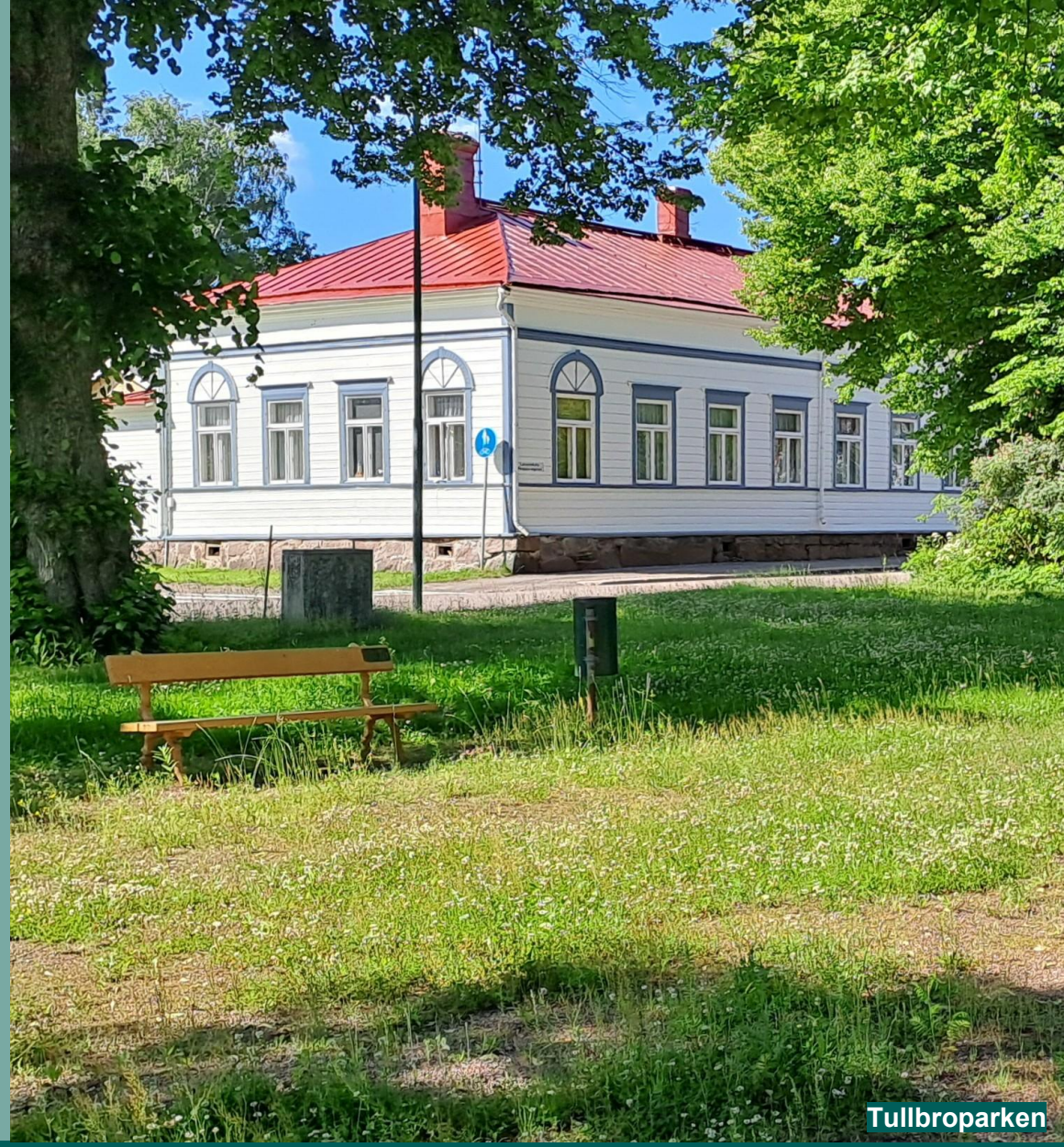

Klassificering av åtgärdsrekommendationer

Skötsel av grönområden
inom ramen för nuvarande resurser för skötsel och underhåll

Strukturellt underhåll
förutsätter mindre investeringar

Projektförslag
utveckling genom underhåll samt investeringar i planering och byggande; dessutom mångsidiga samverkansprojekt för vilka även extern finansiering kan sökas

Tullbroparken

BEHOV AV FORTSATTA UTREDNINGAR OCH PLANERING

- **Fortsatt planering av projektförslagen**
- **Preliminär granskning av naturvärdeshektar**
  För att stödja den biologiska mångfalden genomförs en utredning av naturtyperna på Lovisa stads naturliga och anlagda områden (LUTU), naturtyperna i den byggda miljön (RYTY), deras ekologiska tillstånd samt naturvärdeshektar.
- Granskning av trädkronstäckningen och den nuvarande tillgången till grönområden (3–30–300-principen).
- En helhet för nationalstadspark i centrala Lovisa.
- Utveckling av hälsoskogar.
- Planering av cykelrutter som förbinder centrala Lovisa och bycentra för att utveckla rekreationsmöjligheter och turism.
- **Möjligheter till kompensation för kulturlandskapet genom andra projekt:**
  - Finansiering för restaurering av grönområdet kring Hälsokällan och landskapet längs Lovisa ån.
  - Finansiering för restaurering av landskapet på Svartholm.
  - Delfinansiering av planering, genomförande och underhåll för vård och utveckling av landskapet vid Strömfors bruk
- Systematisering av stadens hantering av geodata om grönområden.

Som kompensation restaureras natur- eller kulturhistoriska värden som gått förlorade i ett annat projekt genom åtgärder på en annan plats. Den som orsakar skadan ansvarar för finansieringen av kompensationen.

KÄLLOR

UTREDNINGAR OCH RAPPORTER:

Loviisan kaupunki (2026). Loviisan metsästrategia 2026-2034.

Loviisan kaupunki (2026). Loviisan kaupunkistrategia 2026-2030.

Loviisan kaupunki & Ramboll Oy (2021). Loviisan kävelyn ja pyöräliikenteen edistämisohjelma.

Pohjola, A-R. (2001). Linnake Fredrik Adolfista Komendantin puutarhaan – Loviisan viheralueet 1700-luvulta nykypäivään.
Mikkelin ammatti-instituutti, luonnonvara-ala, opinnäytetyö.

GEODATA SOM ANVÄNTS I KARTORNA:

Loviisan kaupunki (2026). RAMS-hoitoluokkakuviot, virkistyspalvelut, kunnan maanomistusalueet, yleiskaava, ranta-asemakaavat, asemakaavat.

Maanmittauslaitos (2026). Ortokuva, vinovalovarjoste, taustakartta, kiinteistörekisterikartta

Metsähallitus (2023). Perinnebiotoopit.

Museovirasto (2026). Kiinteät muinaisjäännökset, RKY-alueet

Suomen Ympäristökeskus (2026). Monimuotoisuudelle tärkeät metsäalueet 2018 (zonation), luonnonsuojelualueet, luonnonsuojeluohjelmat, arvokkaat kallioalueet

Suomen Ympäristökeskus & BirdLife Suomi (2010). Suomen tärkeät lintualueet (FINIBA).

Suomen Ympäristökeskus & Scalgo (2022). Maanpeite 2 m kasvillisuuden korkeudella.

Uudenmaan liitto (2026). Uudenmaan ekologiset verkostot, Kuninkaan kartasto, Uudenmaan alueen kylät 1560-luvulla.

LOVISA STADS GRÖNOMRÅDESTRATEGI

Loviisa stad | Mikko Ruotsalainen, Heidi Lyytikäinen, Lotta Qvis och Suvi Peltola

Sitowise Ab | Aino Karilas, Ismo Häkkinen, Elka Lupunen, Hanna Tuovila och Milla Yli-Sissala

21.10.2026

Bilagor

- Projektförslag
- Åtgärdstabell för projektförslagen
- Kostnadsbedömningar: Centrala Lovisa och Lovisas byar